

Bibliografia prac profesora Andrzeja Wierzbickiego za lata 1971–2021

Niniejsza bibliografia jest poprawioną i uzupełnioną wersją bibliografii przygotowanej przez Zbigniewa Romka i Marcina Wolniewicza z okazji siedemdziesiątych urodzin prof. Andrzeja Wierzbickiego¹. Zachowany został jej porządek chronologiczny. W obrębie poszczególnych lat publikacje zostały ułożone według następującego porządku: monografie, artykuły, recenzje, publikacje redagowane przez Andrzeja Wierzbickiego, głosy w dyskusjach, wspomnienia.

1971

1. *Wokół „Ducha dziejów Polski”. Spory o ocenę dziejów narodowych w historiografii polskiej 1917–1919*, „Kwartalnik Historyczny” 85, 1978, nr 4, s. 840–856.

1972

2. *Tradycja ciągle żywa*, „Ziemia Gdańska. Informator Wojewódzkiego Ośrodka Kultury” 1972, nr 93, s. 114–118.
[Zawiera omówienie serii wydawniczej MON „Bitwy, Komendanci, Dowódcy”].
3. Rec.: J. Topolski, *Świat bez historii*, Warszawa 1972 – „Ziemia Gdańska. Informator Wojewódzkiego Ośrodka Kultury” 1972, nr 96, s. 121–126.

1973

4. *Z dyskusji o Polakach w latach II Rzeczypospolitej. Wątki charakterologiczne w polskiej historiografii narodowej*, „Mówią Wieki” 16, 1973, nr 12, s. 6–9.
5. Rec.: H. Winnicka, *Żagań*, Warszawa 1973 – „Nowe Książki” 1973, nr 22, s. 56–57.

1974

6. *Naród – świadomość narodowa. Z dziejów polskiej myśli historycznej w dwudziestoleciu międzywojennym*, „Przegląd Humanistyczny” 17, 1974, nr 2, s. 83–96.

---

¹ *Bibliografia prac profesora Andrzeja Wierzbickiego za lata 1971–2011*, oprac. Z. Romek, M. Wolniewicz, Warszawa 2012.

7. *Naród jako kategoria historyczna. Z dziejów myśli historycznej w II Rzeczypospolitej*, „Przegląd Humanistyczny” 17, 1974, nr 4, s. 55–71.
8. *Z historii Pomorza Zachodniego*, „Ziemia Gdańska. Informator Wojewódzkiego Ośrodka Kultury” 1974, nr 108, s. 34–38.
9. Rec.: *Metodologiczne i historiograficzne problemy nauk historycznych / Metodologiczeski i istoriografski problemi na istoriczeskata nauka*, t. 1, Sofia 1973 – „Przegląd Humanistyczny” 17, 1974, nr 10, s. 161–162.
10. Rec.: L. Mokrzecki, *Studium z dziejów nauczania historii*, Gdańsk 1973 – „Ziemia Gdańska. Informator Wojewódzkiego Ośrodka Kultury” 1974, nr 108, s. 40–44².
11. Rec.: M.H. Serejski, *Naród a państwo w polskiej myśli historycznej*, Warszawa 1973 – „Kultura i Społeczeństwo” 18, 1974, nr 3, s. 239–242.
12. Rec.: K. Śreniowska, *Kościuszko bohater narodowy*, „Ziemia Gdańska. Informator Wojewódzkiego Ośrodka Kultury” 1974, nr 107, s. 43–47.

1975

13. *Okcydentalizm w historiografii polskiej. Próba konstrukcji modelu*, „Przegląd Humanistyczny” 18, 1975, nr 8, s. 35–43.
14. *Polská historická věda v letech 1972–1974. Informace*, tłum. M. Kudelka, „Slezský Sborník” 73, 1975, nr 2, s. 134–138.
15. Rec.: K. Dunin-Wąsowicz, *Police*, Warszawa 1974 – „Nowe Książki” 1975, nr 23, s. 65.
16. Rec.: *Polska klasa robotnicza. Studia historyczne*, t. 6, red. S. Kalabiński, Warszawa 1974 – „Nowe Książki” 1975, nr 2, s. 11–13.
17. Rec.: M. Wierzbicka, *Dawne syntezy dziejów Polski: rozwój i przemiany koncepcji metodologicznych*, Gdańsk 1974 – „Nowe Książki” 1975, nr 5, s. 34–35.

1976

18. [Współautor] M.H. Serejski, „*Neutralny obiektywizm*” a patriotyczne zaangażowanie w życiu i działalności naukowej Władysława Smoleńskiego, w: W. Smoleński, *Mieszczanstwo warszawskie w końcu wieku XVIII*, wyd. 2, oprac. i wstęp M.H. Serejski, A. Wierzbicki, Warszawa 1976, s. 5–35.
Rec.: J. Maternicki, *Władysław Smoleński jako varsavianista*, „Przegląd Humanistyczny” 20, 1977, s. 208–212; A. Zahorski, „Kronika Warszawy” 1977, nr 3, s. 85–88.
19. Rec.: J. Maternicki, *Idee i postawy. Historia i historycy polscy 1914–1918. Studium historiograficzne*, Warszawa 1975 – „Miesięcznik Literacki” 1976, nr 10, s. 138–141.

---

² Recenzja podpisana przez Jędrzeja Iwickiego, jest to prawdopodobnie pseudonim Andrzeja Wierzbickiego, jego autorstwo ustalono na podstawie teczki habilitacyjnej przechowywanej w IH PAN.

20. Rec.: J. Szczawiej, *Ciosy. Z lat walki 1939–1945*, t. 1–2, Warszawa 1975 – „Nowe Książki” 1976, nr 2, s. 43–44.

1977

21. *Forschungen zur Geschichte der Kultur der Arbeiterklasse in Polen*, „Weimarer Beiträge” 23, 1977, nr 6, s. 151–156.

1978

22. *Naród – państwo w polskiej myśli historycznej dwudziestolecia międzywojennego*, Wrocław 1978, ss. 173, err.

Rec.: R. Jakubow, „Wojsko Ludowe” 1979, nr 7, s. 118–119; M.M. Drozdowski, *Naród i państwo w myśli historycznej II Rzeczypospolitej*, „Przegląd Humanistyczny” 23, 1980, nr 11/12, s. 125–132; K. Gorlach, M. Wawrykiewicz, „Przegląd Polonijny” 1981, z. 4, s. 135–137; G. Labuda, „Roczniki Historyczne” 48, 1982, s. 152–158; I. Łossowska, *Refleksje nad lekturą. O świadomości historycznej*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 27, 1982, nr 3/4, s. 691–701.

1979

23. *Czarnowidztwo czy apologia? W poszukiwaniu prawdy historycznej*, w: W. Smoleński, *Przewrót umysłowy w Polsce wieku XVIII. Studia historyczne*, [oprac. i wstęp], wyd. 4, Warszawa 1979, s. 5–22.

1980

24. *Czterdziestolecie września 1939 r.*, „Kwartalnik Historyczny” 87, 1980, nr 2, s. 553–554.
25. [Współautorka] M. Nowak-Kielbikowa, *Dyskusja nad podręcznikami szkolnymi*, „Kwartalnik Historyczny” 87, 1980, nr 3/4, s. 819–822.

1981

26. Rec.: *Edukacja historyczna społeczeństwa polskiego w XIX wieku. Zbiór studiów*, red. J. Maternicki, Warszawa 1981 – „Przegląd Humanistyczny” 24, 1981, nr 10/12, s. 147–151.

1982

27. Rec.: *Dzieje Uniwersytetu Warszawskiego 1807–1915*, red. S. Kieniewicz, oprac. B. Grochulska, Warszawa 1981 – „Kwartalnik Historyczny” 89, 1982, nr 1, s. 179–181.
28. Rec.: A.F. Grabski, *Troski i nadzieje. Z dziejów polskiej myśli społecznej i politycznej XIX wieku*, Łódź 1981 – „Przegląd Humanistyczny” 25, 1982, nr 3/4, s. 171–174.

1983

29. *Trzydziestolecie Instytutu Historii PAN*, „Kwartalnik Historyczny” 90, 1983, nr 3, s. 690–691.
30. Rec.: M. Jaskólski, *Historia – naród – państwo. Zarys syntezy myśli politycznej konserwatystów krakowskich w latach 1866–1934*, Kraków 1981 – „Kwartalnik Historyczny” 90, 1983, nr 2, s. 434–437.
31. Rec.: W. Łazuga, *Michał Bobrzyński. Myśl historyczna a działalność polityczna*, Warszawa 1982 – „Dzieje Najnowsze” 15, 1983, nr 4, s. 151–155.
32. Rec.: J. Maternicki, *Historiografia polska XX wieku, cz. 1. (1900–1918)*, Wrocław 1982 – „Wiadomości Historyczne” 26, 1983, nr 3, s. 268–271.

1984

33. *Wschód – Zachód w koncepcjach dziejów Polski. Z dziejów polskiej myśli historycznej w dobie porzobiorowej*, Warszawa 1984, ss. 346, nlb. 2.
Rec.: L. Bazyłow, „Nowe Książki” 1984, nr 9, s. 17–19; J. Kaźmierski, „Zeszyty Naukowe Wojaskowej Akademii Politycznej im. F. Dzierżyńskiego” 1985, nr 3, s. 193–196; A.S. Kowalczyk, „Znak” 1985, nr 11, s. 138–142; K. Łukasiewicz, „Odra” 1985, nr 5, s. 102–103; A. Nowak, „Kwartalnik Historyczny” 92, 1985, nr 3, s. 730–734; M. Wierzbicka, *Stuletnia obsesja polskiej myśli historycznej*, „Przegląd Humanistyczny” 28, 1985, nr 11/12, s. 266–270.
34. *Polacy. Element autoportretu w polskiej myśli historycznej doby oświecenia*, „Przegląd Humanistyczny” 27, 1984, nr 3/4, s. 41–65.
35. *Powszechny Zjazd Historyków Polskich*, „Mówią Wieki” 33, 1984, nr 6, s. 1–4.
36. *Spory o polską anomalie w historiografii nowoczesnej (od końca XVIII do pocz. XX w.)*, „Historyka” 14, 1984, s. 3–25.

1985

37. *L'anomalie du développement de la Pologne dans la pensée historique polonaise du XIXe siècle*, tłum. L. Grobelak, „Acta Poloniae Historica” 51, 1985, s. 51–81.
38. *Polacy. Elementy autoportretu w polskiej myśli historycznej doby Oświecenia*, „Przegląd Humanistyczny” 29, 1985, nr 3–4, s. 41–65.
39. Rec.: B. Limanowski, *Historia demokracji polskiej w epoce porzobiorowej*, wyd. 5, wstęp i przyp. A. Leinwand, Warszawa 1983. S. Smolka, *Polityka Lubeckiego przed powstaniem listopadowym*, t. 1–2, wyd. 2, wstęp R. Kołodziejczyk, Warszawa 1983–1984 – „Roczniki Dziejów Ruchu Ludowego” 1985, nr 25, s. 232–237.
40. O. Balzer, *Z zagadnień ustrojowych Polski*, [przedm.], Warszawa 1985, [przedm. na s. 5–30].

1986

41. *Adam Naruszewicz*, „Mówią Wieki” 29, 1986, nr 7, s. 2–5, 16.
42. *Joachim Lelewel*, „Mówią Wieki” 29, 1986, nr 10, s. 2–5.

43. Julian Ursyn Niemcewicz, „Mówią Wieki” 29, 1986, nr 8, s. 17–19, 30.
44. Karol Szajnocha, „Mówią Wieki” 29, 1986, nr 12, s. 5–8.
45. *Kategoria charakteru narodowego w twórczości historycznej Joachima Lelewela*, „Kwartalnik Historyczny” 93, 1986, nr 1, s. 43–73.
46. Tadeusz Czacki, „Mówią Wieki” 29, 1986, nr 9, s. 12–15.
47. Wacław Aleksander Maciejowski, „Mówią Wieki” 29, 1986, nr 11, s. 16–19.
48. Rec.: A.F. Grabski, *Kształty historii*, Łódź 1985 – „Nowe Książki” 1986, nr 4, s. 5–7.

1987

49. Józef Szujski, „Mówią Wieki” 30, 1987, nr 5, s. 25–28.
50. Michał Bobrzyński, „Mówią Wieki” 30, 1987, nr 6, s. 17–20.
51. Stanisław Smolka, „Mówią Wieki” 30, 1987, nr 8, s. 7–10.
52. Tadeusz Korzon, „Mówią Wieki” 30, 1987, nr 10, s. 27–30.
53. Walerian Kalinka, „Mówią Wieki” 30, 1987, nr 1, s. 13–15.
54. [Współautor] A.F. Grabski, *Joachim Lelewel et la science historique de son temps*, w: *Joachim Lelewel a Bruxelles de 1833 a 1861*, Bruxelles 1987, s. 127–137.

1988

55. Karol Boromeusz Hoffman. *Przyczynek do genezy szkół historycznych w Polsce drugiej połowy XIX wieku*, w: K.B. Hoffman, *Historia reform politycznych w dawnej Polsce*, [wstęp], Warszawa 1988, s. 5–26.
56. *Koncepcja dziejów Polski Joachima Lelewela*, w: *Joachim Lelewel – człowiek i dzieło. W 200-lecie urodzin. Materiały z ogólnopolskiej sesji naukowej, Żagań 12–14 września 1986*, red. K. Bartkiewicz, Zielona Góra 1988, s. 205–219.
57. Marcei Handelsman, „Mówią Wieki” 31, 1988, nr 11, s. 23–26.
58. *Moc duszy, czyli charakter. Jacy jesteście*, „Tygodnik Kulturalny” 1988, nr 20, s. 1, 4–7.
59. Oswald Balzer, „Mówią Wieki” 31, 1988, nr 8, s. 35–37.
60. Stanisław Zakrzewski, „Mówią Wieki” 31, 1988, nr 9, s. 26–29.
61. Szymon Askenazy, „Mówią Wieki” 31, 1988, nr 6, s. 32–36.
62. Władysław Smoleński, „Mówią Wieki” 31, 1988, nr 4, s. 15–19.
63. Rec.: J. Maternicki, *Wielokształtność historii. Rozważania o kulturze historycznej i badaniach historiograficznych*, Warszawa 1986 – „Przegląd Humanistyczny” 31, 1988, nr 6, s. 173–177.

1989

64. *Charakterologia narodowa w polskiej myśli historycznej dwudziestolecia międzywojennego*, w: *Środowiska historyczne II Rzeczypospolitej*, cz. 3: *Materiały konferencji naukowej w Krakowie w 1988 r.*, red. J. Maternicki, Warszawa 1989, s. 87–109.

65. Franciszek Bujak, „Mówią Wieki” 32, 1989, nr 4, s. 26–29.
66. Waław Tokarz, „Mówią Wieki” 32, 1989, nr 1, s. 22–25.

1990

67. *Argument z polityki w historii*, w: *Metodologiczne problemy badań nad dziejami myśli historycznej. Materiały konferencji naukowej w Krynicy w 1989 r.*, red. J. Maternicki, Warszawa 1990, s. 87–108.

1991

68. *Charakter narodowy*, „Społeczeństwo Otwarte” 1991, nr 12, s. 32–35.
69. *Konstytucja 3 Maja w historiografii polskiej (1793–1939)*, w: *Konstytucja 3 Maja w tradycji i kulturze polskiej*, red. A. Barszczewska-Krupa, Łódź 1991, s. 288–317.

1992

70. *Poland's Historico-Civilisational Relation to Europe in the Polish Historiography of the Partition Period*, tłum. J. Dorosz, „Polish Western Affairs” 33, 1992, s. 141–161.
71. *Rec.: Polskie Towarzystwo Historyczne 1886–1986. Zbiór studiów i materiałów*, red. S.K. Kuczyński, Wrocław 1990 – „Kwartalnik Historyczny” 99, 1992, nr 2, s. 153–157.

1993

72. *Konstytucja 3 Maja w historiografii polskiej*, Warszawa 1993, ss. 143, nlb. 1.
73. *Spory o polską duszę. Z zagadnień charakterologii narodowej w historiografii polskiej XIX i XX wieku*, Warszawa 1993, ss. 289; wyd. 2. rozsz., Warszawa 2010, ss. 324, il.
Rec.: M. Adamiec, „Przegląd Polityczny” 1994, nr 24, s. 155–159; V.A. D`jakov, „Voprosy Istorii” 1994, nr 4, s. 179–181; J. Jedlicki, „Kwartalnik Historyczny” 102, 1995, nr 1, s. 117–118; M. Wierzbicka, „Przegląd Historyczny” 81, 1995, z. 2, s. 242–246; J. Jedlicki, *Cały naród jak jeden mąż?*, „Nowe Książki” 2011, nr 5, s. 10–11.

1994

74. *Słownik historyków polskich*, koncepcja i oprac. M. Prosińska-Jackl, Warszawa 1994.
[Autor hasel: Jan Albertrandi, Jan Bandtkie, Julian Bartosiewicz, August Bielowski, Franciszek Duchiniński, Antoni Zygmunt Helcel, Walerian Kalinka, Jędrzej Kitowicz, Hugo Kołłątaj, Józef Ignacy Kraszewski, Adrian Krzyżanowski, Bolesław Limanowski, Feliks Franciszek Łoyko, Waław Aleksander Maciejowski, Julian Ursyn Niemcewicz, Jan Potocki, Edward Raczyński, Ignacy Benedykt Rakowiecki, Edward Rastawiecki, Henryk Schmitt, Franciszek Siarczyński, Karol

Sienkiewicz, Kajetan Skrzetuski, Wincenty Skrzetuski, Franciszek Maksymilian Sobieszczański, Stanisław Staszic, Karol Szajnocha, Tomasz Święcki, Teodor Waga, Kazimierz Waliszewski, Walerian Wróblewski]³.

1996

75. Rec.: J. Polanowska, *Historiografia sztuki polskiej w latach 1832–1863: na ziemiach centralnych i wschodnich dawnej Rzeczypospolitej*. F. M. Sobieszczański, J. I. Kraszewski, E. Rastawiecki, A. Przeddziecki, Warszawa 1995 – „Kwartalnik Historyczny” 103, 1996, nr 1, s. 113–116.

1997

76. *Le „Annales” nella riflessione degli storici polacchi*, „Dimensioni e problemi della ricerca storica” 2, 1997, s. 109–141.
77. *Lelewel i ojczyzna*, w: *W kręgu historii, historiografii i polityki*, kom. red. A. Barszczewska-Krupa i in., Łódź 1997, s. 39–52.
78. *Warszawska szkoła historyczna wobec problemu historyczno-kulturowej przynależności Polski*, w: *Warszawskie środowisko historyczne w XX wieku. Dziewięćdziesięciolecie Towarzystwa Miłośników Historii*, red. M.M. Drozdowski, H. Szwankowska, Warszawa 1997, s. 93–104.
79. *Wokół „czarnej legendy” historiografii krakowskich konserwatystów*, „Kwartalnik Historyczny” 104, 1997, nr 2, s. 63–87.
- Polem. z: H. Słoczyński, *Z dziejów czarnej legendy krakowskiej historiografii konserwatywnej. Józef Szujski w opiniach współczesnych i potomnych*, „Kwartalnik Historyczny” 102, 1995, nr 3/4.

1998

80. *Adama Mickiewicza koncepcja dziejów Polski*, w: *Adam Mickievič i nacjonal`nyja kul`tury. Materyjaly Mižnarodnoj naukovaj kanferencyi (Minsk, 7–11 verasnja 1998 g.*, red. J. Bochan, Minsk 1998, s. 83–92.
81. *Historiografia doby romantyzmu. Stan i potrzeby badań*, w: *Metodologiczne problemy syntezy historii historiografii polskiej*, red. J. Maternicki, Rzeszów 1998, s. 169–182.

1999

82. *Historiografia polska doby romantyzmu*, Wrocław 1999, ss. 497, nlb. 2.
- Rec.: A. Hinz, „Roczniki Historyczne” 2000, s. 272–274.

---

³ Autorstwo haseł poświęconych Janowi Potockiemu i Franciszkowi Siarczyńskiemu na podstawie akt przewodu habilitacyjnego Andrzeja Wierzbickiego przechowywanych w IH PAN, w *Słowniku* hasła te sygnowane są J.J. (Jerzy Jackl).

2000

83. *O metodach polemik naukowych Henryka Słoczyńskiego*, „Kwartalnik Historyczny” 107, 2000, nr 3, s. 113–118.
Polem. z: H. Słoczyński, *Konserwatywna historiografia a prawdziwe źródła stalinizmu, czyli argumenty i medale*, „Kwartalnik Historyczny” 106, 1999, nr 2, s. 33–56.
84. *Wokół „pięty Achilla”. O szkołach historycznych w ujęciu emigracyjnych „Wiadomości Polskich” w połowie XIX wieku*, w: *Historia. Poznanie i przekaz*, red. B. Jakubowska, Rzeszów 2000, s. 203–209.

2001

85. *Groźni i wielcy. Polska myśl historyczna XIX i XX wieku wobec rosyjskiej despotii*, Warszawa 2001, ss. 248, nlb. 3.
Rec.: M. Twaróg, *Wobec despotyzmu*, „Nowe Książki” 2002, nr 4, s. 12–13; E. Cesarz-Maternicka, „Polska i Jej Wschodni Sąsiedzi” 5, 2004, s. 278–288.
86. *Rewolucja czy powstanie? Dylematy myśli historycznej i politycznej Joachima Lelewela*, w: *Gdańsk – Polska – Europa. Praca zbiorowa ofiarowana profesorowi doktorowi habilitowanemu Władysławowi Zajewskiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. Z. Kropidłowski, Gdańsk 2001, s. 137–143.
87. Rec.: M. Filipowicz, *Wobec Rosji: studia z dziejów historiografii polskiej od końca XIX wieku po II wojnę światową*, Lublin 2000 – „Kwartalnik Historyczny” 108, 2001, nr 2, s. 143–146.
88. *Andrzej Feliks Grabski (13 IX 1934 – 26 VI 2000)*, „Kwartalnik Historyczny” 108, 2001, nr 1, s. 155–159.
89. *Andrzej Feliks Grabski (1934–2000) jako historyk historiografii*, „Historyka” 31, 2001, s. 3–14.

2002

90. *Mit czy rzeczywistość? „Słowiańszczyzna” w myśli historycznej polskiego romantyzmu*, w: *Słowianie, Słowiańszczyzna – pojęcia i rzeczywistość dawniej i dziś*, red. K. Handke, Warszawa 2002, s. 59–75.
91. *National Characterology in Polish Historical and Political Thought (Late 18th–20th Century)*, w: *The National Idea as Research Problem*, red. J. Sujecka, Warszawa 2002, s. 75–88.
92. *Niepokoje historyka historiografii*, „Mazowieckie Studia Humanistyczne” 8, 2002, nr 1, s. 95–100.
93. *Rozwój nauk historycznych*, w: *Uczeni i ich badania*, red. J. Tazbir, Warszawa 2002, s. 75–91.

2003

94. *Jakiej historii Polacy potrzebują?*, „Przegląd Polityczny” 2003, s. 80–87.
95. *Wschód – Zachód – Słowiańszczyzna – Polska w myśli historycznej i politycznej polskiego romantyzmu*, w: *Polska – Bułgaria w Europie Środkowej*

i Południowo-Wschodniej w wiekach XVII–XX. Podobieństwa, różnice, uwarunkowania. Materiały sesji Polsko-Bułgarskiej i Bułgarsko-Polskiej Komisji Historycznych, red. W. Balcerak, Warszawa–Łowicz 2003, s. 89–103.

2004

96. *W stronę postaw otwartych. „Annales” w refleksji historyków polskich po II wojnie światowej*, w: *Klio Polska. Studia i materiały z dziejów historiografii polskiej po II wojnie światowej*, t. 1, red. A. Wierzbicki, Warszawa 2004, s. 49–80.
97. *Klio Polska. Studia i materiały z dziejów historiografii polskiej po II wojnie światowej*, [red.], t. 1, Warszawa 2004, ss. 221; Wstęp, s. 7–8.
Rec.: E. Cesarz-Maternicka, *Uległość i opór. Kilka uwag na marginesie dzieła „Klio polska”*, „Polska i Jej Wschodni Sąsiedzi” 7, 2006, s. 188–194.

2005

98. *From Historiography to Mythography? Myth in the Last Fifty Years of Polish Historiography*, tłum. J. Dorosz, „Acta Poloniae Historica” 91, 2005, s. 133–151.
99. *Polskie koncepcje zjednoczonej Europy w pierwszym trzydziestoleciu XIX wieku*, w: *Studia z dziejów Polski. Od końca XVIII do połowy XX wieku. Pamięci pani profesor Aliny Barszczewskiej-Krupy*, red. S. Pytlas, Łódź 2005, s. 43–61.
100. *Wszystkiemu winni są historycy. W kręgu myśli historycznej i politycznej Aleksandra Bocheńskiego i Andrzeja Wasilewskiego*, w: *Gra i konieczność. Zbiór rozpraw z filozofii historii i historii historiografii*, red. G.A. Dominiak, J. Ostoja-Zagórski, W. Wrzosek, Bydgoszcz 2005, s. 155–161.
Rec.: S. Zamecki, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 52, 2007, nr 2, s. 229–248.

2006

101. *Józef Szujski (1835–1882)*, w: *Nation and History. Polish Historians from the Enlightenment to the Second World War*, red. P. Brock, J.D. Stanley, P.J. Wróbel, Toronto 2006, s. 85–100.
Rec.: A. Mironowicz, „Białostockie Teki Historyczne” 4, 2006, s. 234–237.
102. *Od historiografii do mitografii? „Mit” w historiografii polskiej ostatniego półwiecza*, w: *Klio Polska. Studia i materiały z dziejów historiografii polskiej po II wojnie światowej*, t. 2, red. A. Wierzbicki, Warszawa 2006, s. 179–196.
103. *Władysław Smoleński (1851–1926)*, w: *Nation and History. Polish Historians from the Enlightenment to the Second World War*, red. P. Brock, J.D. Stanley, P.J. Wróbel, Toronto 2006, s. 165–179.

104. Związki „Przeglądu Historycznego” z warszawską szkołą historyczną, „Przegląd Historyczny” 97, 2006, z. 1, s. 1–11.
105. *Klio Polska. Studia i materiały z dziejów historiografii polskiej po II wojnie światowej*, t. 2, [red.], Warszawa 2006, ss. 196; Wstęp, s. 7–11.

2007

106. *August Bielowski (1806–1876)*, w: *Złota księga historiografii lwowskiej XIX i XX wieku*, red. J. Maternicki, współpr. L. Zaszkiłniak, Rzeszów 2007, s. 49–68.
107. *Oswald Balzer (1858–1933)*, w: *Złota księga historiografii lwowskiej XIX i XX wieku*, red. J. Maternicki, współpr. L. Zaszkiłniak, Rzeszów 2007, s. 253–268.

2008

108. „Prawda jest i może być tylko w rękach klasy robotniczej”. Z dziejów zasady partyjności nauki historycznej w Polsce, w: *Klio Polska. Studia i materiały z dziejów historiografii polskiej po II wojnie światowej*, t. 3, red. A. Wierzbicki, Warszawa 2008, s. 143–162.
109. *Prizrak muravejnika. „Evropejskie” strahi i nadeždi Polâkov vo vremena II Reči Pospolitoj*, „Istorik i Hudožnik” 2008, nr 1–2(15–16), s. 183–190.
110. *Klio Polska. Studia i materiały z dziejów historiografii polskiej po II wojnie światowej*, t. 3, [red.], Warszawa 2008, ss. 262; Wstęp, s. 7–9.

2009

111. *Charakter – stereotyp – mit. Kategoria charakteru narodowego w polskiej myśli historycznej czasów PRL*, w: *Klio Polska. Studia i materiały z dziejów historiografii polskiej XIX–XX wieku*, t. 4, red. A. Wierzbicki, Warszawa 2009, s. 217–240.
112. *Europa w polskiej myśli historycznej i politycznej XIX i XX wieku*, Warszawa 2009, ss. 267.
Rec. P. Witek, „Nowe Książki” 2010, nr 5, s. 29; R. Stemplowski, „Horyzonty Polityki” 2011, nr 3, s. 358–361.
113. *Klio Polska. Studia i materiały z dziejów historiografii polskiej XIX–XX wieku*, t. 4, [red.], Warszawa 2009, ss. 280; Wstęp, s. 7–10.
114. M.H. Serejski, *Europa a rozbiory Polski. Studium historiograficzne*, [przedm.], wyd. 2, Warszawa 2009, s. VII–XXI.
115. [Głos w dyskusji] *Dyskusja wokół książki Rafała Stobieckiego „Historiografia PRL. Ani dobra, ani mądra, ani piękna... ale skomplikowana”*, „Kwartalnik Historyczny” 116, 2009, nr 1, s. 103–131.

2010

116. *A kiedy źródeł zabraknie? Kartki z dziejów historiografii PRL*, w: *Historyk wobec źródeł. Historiografia klasyczna i nowe propozycje metodologiczne*, red. J. Kolbuszewska, R. Stobiecki, Łódź 2010, s. 131–140.
117. Rec.: J. Maternicki, *Historia i życie narodu: poglądy i postawy historyków polskich XIX i XX w.*, Rzeszów 2009 – „Kwartalnik Historyczny” 117, 2010, nr 3, s. 159–162.

2011

118. *Historia i polityka. Kartki z dziejów polskich koncepcji panslawistycznych w drugiej połowie XIX wieku*, w: *Polska – Francja – Europa. Studia z dziejów Polski i stosunków międzynarodowych*, red. M. Forycki i in., Poznań 2011, s. 263–275.
119. *Obcy w dziejach Polski. Hipoteza państwowotwórczego podboju w polskiej myśli historycznej XIX i początków XX wieku*, w: *Klio Polska. Studia i materiały z dziejów historiografii polskiej XIX–XX wieku*, t. 5, red. A. Wierzbicki, Warszawa 2011, s. 119–149.
120. *Klio Polska. Studia i materiały z dziejów historiografii polskiej XIX–XX wieku*, t. 5, [red.], Warszawa 2011, ss. 248; Wstęp, s. 7–10.
121. *Profesor Andrzej F. Grabski (1934–2000): odpominanie Profesora* [współautor z: R. Stobiecki, J. Szymczak, J. Pomorski, S.M. Nowinowski, W. Wrzosek, J. Janiak, A. Lech], „Zeszyty Wiejskie. Pismo Naukowe Interdyscyplinarnego Zespołu Badania Wsi UE” 16, 2011, s. 180–209.

2012

122. *Mitologizacje i demitologizacje „Słowiańszczyzny” w polskiej myśli historycznej XIX wieku*, w: *Mity i stereotypy w dziejach Polski i Ukrainy w XIX i XX wieku*, red. A. Czyżewski, R. Stobiecki, T. Toborek, L. Zaszkiłniak, Warszawa–Łódź 2012, s. 65–78.
123. *Klio Polska. Studia i materiały z dziejów historiografii polskiej XIX–XX wieku*, t. 6, [red.], Warszawa 2012, ss. 240; Wstęp, s. 6–10.

2014

124. *Poczet historyków polskich. Historiografia polska doby podzaborowej*, Poznań 2014, ss. 227, il.
Rec: W. Siudek, *O poszukiwanie różnorodności w badaniach historiograficznych. Na marginesie książki Andrzeja Wierzbickiego „Poczet historyków polskich”*, „Zapiski z Pogranicza. Półrocznik Interdyscyplinarnego Koła Doktoranckiego Pogranicza” 2016, z. 4, s. 214–217.
125. *Antoni Małecki (1821–1913)*, w: *Złota księga historiografii lwowskiej XIX i XX wieku*, t. 2, red. J. Maternicki, L. Zaszkiłniak, P. Sierzęga, Rzeszów 2014, s. 41–58.

126. *Niestandardowe ujęcia dziejów Rosji – poglądy Kazimierza Waliszewskiego i Jana Karola Kochanowskiego*, w: *Myślą i słowem. Polsko-rosyjski dyskurs ideowy XIX wieku*, red. Ł. Adamski, S. Dębski, Warszawa 2014, s. 233–252.
127. *Polacy a inne narody. Z dziejów nurtu charakterologii narodowej w polskiej myśli historycznej XIX i XX wieku*, w: *Cywilizacja europejska: różnorodność i podziały*, t. 3, red. M. Koźmiński, Kraków 2014, s. 189–226.
128. *Władysław Konopczyński wobec procesów reorientacyjnych w polskiej historiografii pierwszych dziesięcioleci XX w.*, w: *Władysław Konopczyński jako badacz dziejów XVIII wieku*, red. Z. Zielińska, W. Kriegseisen, Warszawa 2014, s. 9–28

2015

129. *Konserwatyści przeciw hipotezie podboju. W kręgu galicyjskich zwolenników koncepcji „samochętnych” narodzin państwa polskiego*, „Klio Polska. Studia i Materiały z Dziejów Historiografii Polskiej” 7, 2015, s. 63–84.
130. *Marian Henryk Serejski jako animator polskiej historii historiografii po II wojnie światowej*, w: *Historia historiografii i metodologia historii w Polsce i na Ukrainie*, red. J. Maternicki, J. Pisulińska, L. Zaskilniaka, Rzeszów 2015, s. 37–50.
131. *Od Klio polskiej do „Klio Polskiej”*, „Klio Polska. Studia i Materiały z Dziejów Historiografii Polskiej” 7, 2015, s. 7–10.

2016

132. *Jak Stanisław Smolka „wywrócił” Franciszkowi Piekosińskiemu jego „teorię”. Z dziejów domysłów na temat początków państwa polskiego*, w: *Historia: ciągłość i zmiana. Studia ofiarowane Profesorowi Jerzemu Maternickiemu*, red. M. Hoszowska, J. Pisulińska i P. Sierżęga, Rzeszów 2016, s. 221–234.
133. *Między endo- a egzogenezą państwa polskiego. Polemiki historyków polskich z historiografią niemiecką w czasach II Rzeczypospolitej*, „Klio Polska. Studia i Materiały z Dziejów Historiografii Polskiej” 8, 2016, s. 49–62.

2017

134. *Echa sporu o germańsko-normańskie początki państwa polskiego. Z dziejów historiografii w Polsce Ludowej*, w: *Między nauką a sztuką. Wokół problemów współczesnej historiografii*, red. J. Solska, P. Witek, M. Woźniak, Lublin 2017, s. 279–299.
135. *Jakiej żony historyk potrzebuje, by badacz jego myśli historycznej mógł tę myśl zrozumieć? Kilka refleksji na marginesie życia rodzinnego historyków lwowskich w II połowie XIX wieku*, w: *Biografistyka we współczesnych badaniach historycznych. Teoria i praktyka*, red. J. Kolbuszewska, R. Stobiecki, Łódź 2017, s. 93–103.

136. *Miejsce hipotezy podboju w milenijnym kanonie powstania państwa polskiego*, „Klio Polska. Studia i Materiały z Dziejów Historiografii Polskiej” 9, 2017, s. 95–118.
137. Rec.: W. Konopczyński, *Historyka*, oprac. M. Janowski, Warszawa 2013 i 2015 (dodruk) – „Klio Polska. Studia i Materiały z Dziejów Historiografii Polskiej” 9, 2017, s. 229–230.

2018

138. Rec.: W. Konopczyński, *Dziennik 1918–1921*, cz. 1–2, wstęp P. Biliński, oprac. P. Biliński, P. Plichta, Warszawa–Kraków 2016 – „Klio Polska. Studia i Materiały z Dziejów Historiografii Polskiej” 10, 2018, s. 237–244.

2019

139. *Jak powstało państwo polskie? Hipoteza podboju w historiografii polskiej XIX i XX wieku*, Warszawa 2019, ss. 336.
140. *Hipotezy powstania państwa polskiego drogą podboju „zewnętrznicznego” w historiografii polskiej od końca XVIII do połowy XIX wieku*, w: *Wspólne dziedzictwo: Rzeczpospolita Obojga Narodów w polskiej, litewskiej i ukraińskiej historiografii XIX–XXI wieku*, red. M. Hoszowska, J. Pisulińska, P. Sierzęga, L. Zaskilniak, Rzeszów 2019, s. 47–65.
141. *Wczasy w mieście, czyli przyczynek do historiograficznych „przyczynków” Szymona Askenazego*, „Klio Polska. Studia i Materiały z Dziejów Historiografii Polskiej” 11, 2019, s. 29–53.

2020

142. *Porządki aksjologiczne w polskich koncepcjach dziejów ojczystych (koniec XVIII – druga połowa XX w.)*, w: *Między wolnością a zniewoleniem. Wartości w historiografii polskiej i środkowoeuropejskiej od końca XVIII po początki XXI wieku / Měžsvobodoú ě ponevolennám. Čěnnostě v pol’s’kěj ta central’noěvropejs’kij istorěografěd’ věd kěncá XVIII do počatku XXI stolět’*, red. B. Klasa, L. Zaskilniak, Sopot–Gdańsk 2020, s. 53–71.
143. Rec.: P. Biliński, *Władysław Konopczyński 1880–1952. Człowiek i dzieło*, Kraków 2017, „Klio Polska. Studia i Materiały z Dziejów Historiografii Polskiej” 12, 2020, s. 239–246.

2021

144. *Uwagi na temat „nowych szkół” w historiografii polskiej doby podzaborowej*, „Klio Polska. Studia i Materiały z Dziejów Historiografii Polskiej” 13, 2021, s. 51–62.

Prace poświęcone Profesorowi Wierzbickiemu

Badacze przeszłości wobec wyzwań XIX–XXI wieku, red. K. Błachowska, Z. Romek, M. Wolniewicz, Warszawa 2013, ss. 440.

Bibliografia prac profesora Andrzeja Wierzbickiego za lata 1971–2011, oprac. Z. Romek, M. Wolniewicz, Warszawa 2012, ss. 24.

Opracował Marcin Wolniewicz